

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.044/2008/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Miskolci 2. sz. Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lakatos Csilla ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Központi Igazságügyi Hivatal** (1116 Budapest, Hauszmann Alajos utca 1.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2007. november 14. napján kelt 14.K.22.467/2007/3. számú ítélete ellen a felperes 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... Járásbíróság 1949. szeptember 7-én kelt PK.... számú holtnak nyilvánító végzése szerint, ... 1944. december 7-én Salgótarjánba katonai szolgálatra bevonult, majd orosz fogságba esett és Hanzsokova községben lévő fogolytáborban, 1945. év.... napján ismeretlen betegség következtében meghalt.

A felperes az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról rendelkező 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Kpt.II.) alapján személyi kárpótlás iránti kérelmet nyújtott be édesapja, a néhai ... életvesztése miatt. Az adatlapon az életvesztés okát nem jelölte meg, azonban csatolta a rokoni kapcsolat igazolásaként saját és a sérelmet szenvedett születési anyakönyvi kivonatát, a sérelem elszenvedésének bizonyítására a fenti holtnak nyilvánító végzést.

Az alperes a felperes igényét a 2007. június 28-án kelt 5626612/1. számú határozatával elutasította azzal az indokolással, hogy a kérelemben előadott életvesztés esete nem tartozik a törvényben meghatározott kárpótlásra jogosító jogcímek hatálya alá, a sérelmet szenvedett nem deportálás, kényszermunka ideje alatt hunyt el, halálát nem magyar hatóság vagy hatósági személy politikai indíttatású önkénye okozta.

Az alperes határozatának felülvizsgálata iránt a felperes élt keresettel, melyben az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvénynek (a továbbiakban: Kpt.) alapján arra hivatkozott, hogy a törvény szellemében jogosult kárpótlásra, hiszen az életvesztés a magyar és a szovjet hatóságok politikai önkényének következménye volt. Édesapja 1944. december 7-ére kapott katonai behívót, ez a behívóparancs egyenlő volt a halálos ítélettel, de legalábbis több éves hadifogságot jelentett. A fogolytáborban fennálló ellátási és egészségügyi viszonyok okozhatták a halálát.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Idézte az 1997. évi XXIX. törvénnyel módosított (a továbbiakban: Kpt.I.) Kpt. 2. § (1) bekezdés c) és d) pontjait, valamint a 2/B. § (1) és (2) bekezdéseit azzal, hogy a hivatkozott jogszabályhely alapján a hadifogságba esett katonát 1945. év augusztus 31. napjával lehet kényszermunkára hurcoltnak tekinteni, a felperes édesapja viszont - a holtnak nyilvánító végzés szerint - ezt megelőző időpontban hunyt el, ezért a Kpt. 2. § (1) bekezdés d) pontja alapján kérelmét nem lehetett teljesíteni.

A felperes nem igazolt olyan körülményt sem - a Kpt.II. végrehajtásáról szóló 67/2006. (III.27.) Kormányrendelet 1.§ (3) bekezdése ellenére - amely alapján a Kpt. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerint kárpótlásban részesíthető lett volna, mert az a tény, hogy egy hadban álló ország fegyveres alakulatot vezényelt a frontra politikai indíttatású önkénynek nem tekinthető.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, keresetének helyt adó döntés meghozatala érdekében a felperes élt fellebbezéssel, a korábban előadottak alapján méltányos elbírálást kért. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a per tárgyalását függessze fel, mert alkotmánybíróági eljárást kíván kezdeményezni a Kpt. 2/B. § (1) és (2) bekezdései alkotmányellenességének megállapítása végett.

Az alperes a fellebbezésre tett ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, és perköltséget igényelt.

A fellebbezés nem alapos.

A kárpótlásra való jogosultság feltételeit jogszabályok szabják meg. Így a Kpt. 2. § (1) bekezdésének d) pontja alapján egyösszegű kárpótlás jár az élet elvesztéséért, ha a sérelmet szenvedett a deportálás vagy kényszermunka ideje alatt halt meg. Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Kpt. 2/B. § (1) és (2) bekezdései szerint kárpótlás jár a szovjet szervek által történt kényszermunkára hurcolásért, a szovjet bíróság politikai indítékú ítélete, vagy más szovjet hatóság intézkedése alapján végrehajtott szabadságelvonásért. 1945. augusztus 1-től kell a szovjet hadifogságba esett katonát kényszermunkára hurcoltnak tekinteni. Ebből következően az 1945. augusztus 1-je után a kényszermunka ideje alatt bekövetkezett halál ténye jogosítja a szovjet hadifogságban elhunytak hozzátartozóit a Kpt. 2. § (1) bekezdése d) pontja szerinti kárpótlásra.

A Kpt. 2/B. § (2) bekezdésének alkalmazásakor ezért az elsőfokú bíróság nem hagyhatta figyelmen kívül, hogy a sérelmet szenvedett, 1945. augusztus 1. napja előtt halt meg. A Ptk. 25. § (1) bekezdése értelmében a holtnak nyilvánított személyt az ellenkező bizonyításig halottnak kell tekinteni. A perben rendelkezésre állt a holtnak nyilvánító végzés, amely a halál időpontjára nézve azt a megdönthető törvényi vélelmet állítja, hogy a holtnak nyilvánított abban az időpontban halt meg, amelyet a határozat a halál időpontjául megjelölt. Ebből következik, hogy kárpótlást megállapítani mindaddig nem lehet, amíg a holtnak nyilvánító végzés módosításra nem kerül, mert a bíróság a halál időpontjául a holtnak nyilvánító jogerős végzésben megjelölt, és az ennek alapján kiállított halotti anyakönyvi kivonatban megállapított időpontot köteles elfogadni.

A Kpt. 2.§ (1) bekezdés c) pontjában megfogalmazott élet elvesztés és annak kiváltó oka között szoros ok-okozati összefüggésnek kell meglennie. A Kpt.I végrehajtásáról szóló 103/1997.(VI.13.) Korm. Rendelet 1. §-ának (3) bekezdése szerint az igény alapjául szolgáló sérelem elszenvedését és a jogosultság egyéb feltételeit a kérelmezőnek kell bizonyítania. Az ekként bizonyításra szoruló kiváltó ok, pedig kétségtől a magyar hatóság, vagy hatósági személy politikai indíttatású önkénye kell, hogy legyen, amely tevőleges, a sérelmet szenvedett személyére irányuló konkrét magatartás formájában kell, hogy jelentkezzen. Az a tény, hogy a sérelmet szenvedettet a korabeli hatályos jogszabályi rendelkezések alapján katonai szolgálatra hívták be és a fogolytáborban életét vesztette, a szoros és közvetlen oksági összefüggést nem teremti meg, ennek hiányában pedig nem állapítható meg a Kpt. 2.§ (1) bekezdés c) pontjára alapított kárpótlás.

A törvényalkotó sem a hatóság sem az eljáró bíróság részére nem alapított méltányossági jogkört, ennél fogva az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására ilyen alapon nem kerülhetett sor.

A Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per vagy bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Ábtv.) az alkotmányellenesség utólagos vizsgálata című alfejezetében a 38. §-ának (1) bekezdésében akként rendelkezik, hogy a bíró - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban lévő ügy elbírálása során olyan jogszabályt, vagy állami irányítás egyéb jogi eszközét kell alkalmazni, melynek alkotmányellenességét észleli. E jogszabályhely rendelkezik a bíró Alkotmánybírósági eljárást kezdeményező jogáról, valamint arról, hogy a bíró az Alkotmánybíróság eljárását a bírósági eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezheti. Az Ábtv. 38. § (1) bekezdése alapján más perben, ugyanazon jogszabály alkalmazásának szükségessége következtében a bírósági eljárás felfüggesztése, illetőleg az ennek nyomán várható Alkotmánybírósági döntés, nem tekinthető előzetes kérdésnek a Pp. 152. § (2) bekezdése alkalmazásában (Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának és Közigazgatási Kollégiumának közös véleménye a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről BH 2006/2. szám). A másodfokú bíróság a Kpt. 2/B. § (1) és (2) bekezdés alkalmazása során az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére okot nem látott, a felperesi kezdeményezési szándék pedig nem eredményezhette a per tárgyalásának felfüggesztését.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság döntése a törvényi rendelkezéseknek megfelel, ezért a Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) és (2) bekezdései, valamint a Pp. 79. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére a másodfokú perköltséget megfizetni.

A bírósági eljárás Kpt. 15. § (2) bekezdése alapján illetékmentes.

Budapest, 2008. május 21. napján

Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Szőke Mária s.k. előadó bíró,

Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő